

Zbigniew Herbert

A kavics

(Kamyk)

a kavics kitűnő
teremtmény

azonos önmagával
őrizve saját határait

tökéletesen telített
kavics-értelemmel

semmire nem emlékeztető illatával
nem riaszt semmit nem gerjeszt vágyat

illata és hűvössége
igazságos és méltóságteljes

lelkiismeret-furdalást érzek
mikor tenyeremben tartom
és nemes testét
hamis meleg járja át

– A kavicsokat nem lehet megszelídíteni
örökké nézni fognak minket
nagyon világos tiszta tekintetükkel

*

Nagymama

(Babcia)

legeslegszentebb nagymamám
hosszú szűk szoknyája
megszámlálhatatlan
mennyiségű apró
gombjai
akár az orchideák
akár a szigettenger
akár a csillagcsapat

a térdén ülök s ő
péntektől vasárnapig
a mindenségről
mesél
nekem

hallgatom
s mindent tudok –
– amiről mesélt
csupán származását nem áruja el
nagymamám Balaban Mária
Mária a Tapasztalt

semmit nem mond
az örményországi
mészárlásokról
a törökországi
vérfürdőkről

a csalódásoktól akar még
pár évig megmenteni

tudja úgyis rájövök
és megismerem
szavak átkok és könnyel nélkül
a szavak
durva
felületét
és mélységét

*

A csillagok választottjai

(Wybrańcy gwiazd)

Ő nem angyal
ő költő

nincs szárnya
csak pihés
jobb tenyere

e tenyerével szeli a levegőt
három hüvelyk magasra repül
s azonnal visszahull

amikor egészen alacsonyan száll
lábaival elrugaskodik
egy pillanatra a magasban lebeg
pihés tenyerével verdes

ó ha elszakadhatnánk az agyag vonzásától
lehetne otthona csillagok közt
lehetne sugárról sugárra szökellnie
lehetne –

de a csillagok
csupán a gondolatra
hogy otthonává legyenek
döbbenet lehullanak

a költő pihés tenyerével
takarja szemét
már nem álmodik repülésről
de a bukásról
mely mint a villám vonala
megrajzolja a végtelent

*

Cogito úr intelmei *(Prześlanie pana Cogito)*

Menj ameddig elmentek ők a sötét határig
a semmiség aranygyapjáért utolsó díjadért

menj egyenes derékkal a térdeplők között
a hátat fordítók a porba omoltak során

de nem azért menekültél meg hogy élj
kevés az időd bizonyosságot kell adnod

légy bátor mikor az ész feladja légy bátor
a végelszámolásnál csak ez számít

a te gyöngye Haragod legyen olyan mint a tenger
ha hallod a megalázottak megkorbácsoltak hangját

sose hagyjon el téged nővéred a Megvetés
spiclik hóhérok gyávák ellenében – ők győznek
temetéseden megkönnyebbülve dobnak rád hantot
a szű pedig csak percegi mindig egyforma életrajzodat

és ne bocsáss meg soha ha nincs jogod
megbocsátani azok nevében akiket hajnalban elárultak

óvakodj mindazonáltal a szükségtelen büszkeségtől
fürkészve a tükörben bohóc-arcodat
ismételd: kiválasztott lettem – vaj nem voltak nálam jobbak

óvakodj szíved kérgesedésétől keresd a hajnal forrását
a nevenincs madarat a téli tölgyet
a falra vetődő fényt az ég tüneményét
ezek nem igénylik leheleted melegét

feladatuk csupán a közlés: vigasztalást ne várj

légy éber – midőn a fény jeleket ír – kelj fel és járj
amíg táplálja véred mellednek sötét csillagát

régi átkokat szórj mondj mesét legendákat
mert így találod meg a közjót amit sosem fogsz megtalálni
ismételd a nagy szavakat ismételd makacsul
mint a pusztában vándorlók homokba dőlt holtjai

kitüntetésed az lesz ami majd kezük ügyébe akad
nevetésük ostorcsapása halál a szemétdomb tetején

menj mert csak így fogadnak be a hűlt koponyák körébe
elődeid táborába: Gilgamesnek Hektornak Rolandnak
a határtalan királyságnak és a hamvak városának védői közé

Legyen hited Menj